

UZASADNIENIE

W dniu 8 lutego 2018 r. powód M. B. złożył pozew przeciwko pozwanym M. K. jako redaktorowi naczelnemu (...), A. K. (1) jako wydawcy (...) oraz M. D. jako dziennikarzowi (...), w którym wniósł o:

1. zasądzenie solidarnie od pozwanych na jego rzecz:

- kwoty 1.110 zł tytułem uiszczenia opłaty licencyjnej za wykorzystanie dzieła autora bez jego zgody;
- kwoty 7.000 zł tytułem naprawienia szkody wynikającej z naruszenia praw autorskich;

2. opublikowanie na stronach Gazety (...) pod sliderem płatnego ogłoszenia o wymiarach co najmniej 800 x 200 px na okres 90 dni o treści: Redakcja (...) przeprasza Pana M. B. za naruszenie jego autorskich praw osobistych i majątkowych poprzez publikację na łamach (...) i witryny „dzienniklodzki.pl” utworu jego autorstwa.

Nadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanych na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że swoje roszczenia wiąże z umieszczeniem, bez jego zgody, dnia 2-3 maja 2016 r. na łamach (...) oraz dnia 3 maja 2016 r. na stronie internetowej (...) wykonanej przez niego fotografii M. M. (1) w artykule pt. „Konstytucja 3-go M. była testamentem konającego państwa”, która to fotografia była jego utworem i stanowiła znaczą cześć powyższego artykułu. Powód podał, że przedmiotowa fotografia była zamieszczona na jego profilu społecznościowym (...) i była zabezpieczona w prawym dolnym rogu znakiem wodnym o treści „F.: M. B., (...) .pl”, co stanowiło możliwość ułatwienia kontaktu z nim dla osób chcących użyć tej fotografii, z czego pozwani nie skorzystali, wykorzystując tą fotografię w swoich wydawnictwach, co skutkowało bezumownym korzystaniem z niej. Powód podał też, że dokonano ingerencji w jego utwór poprzez zmianę kształtu fotografii, kadrując ją według własnego uznania, a także usunięcia znaku wodnego, co stanowi naruszenie jego praw. Powód podniósł nadto, że w dniu 20 maja 2016 r. o godz. 14.08 sporna fotografia została usunięta przez redakcję (...) z serwisu internetowego, co – w jego ocenie – nie stanowi przesłanki do uznania, że jego roszczenia zostały spełnione. Powód podkreślił także, że żądania dochodzone w związku z powyższym naruszeniem zgłoszone przez niego do redakcji (...) przed wytoczeniem niniejszego powództwa nie zostały uwzględnione.

(pozew k. 3 – k. 6)

Postanowieniem z dnia 6 marca 2018 r. Sąd Okręgowy w Łodzi zwolnił M. B. od kosztów sądowych w niniejszej sprawie w całości i ustanowił dla M. B. pełnomocnika z urzędu w osobie radcy prawnego.

(postanowienie k. 40)

Pismem procesowym z dnia 24 maja 2018 r. pełnomocnik powoda wniósł o wezwanie na podstawie art. 194 § 1 k.p.c. do wzięcia udziału w sprawie w charakterze pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. (wydawca (...), na łamach którego w artykule pt. „Konstytucja 3-go M. była testamentem konającego państwa” opublikowano fotografię autorstwa powoda bez jego wiedzy i zgody)

w miejsce pozwanego A. K. (1) (przedstawiciel wydawcy (...)) i nieobciążanie powoda kosztami procesu w tym zakresie, a nadto sprecyzował powództwo wnosząc o zasądzenie solidarnie od pozwanych M. K. jako redaktora naczelnego (...), M. D. jako dziennikarza (...) – autora publikacji i (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. jako wydawcy (...) na rzecz powoda:

a) kwoty 2.214 zł tytułem odszkodowania na podstawie art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

- od kwoty 1.110 zł od dnia 23 czerwca 2016 roku do dnia zapłaty;

- od kwoty 1.104 zł od dnia doręczenia odpisu niniejszego pisma do dnia zapłaty;

która to kwota stanowi stosowne wynagrodzenie w podwójnej wysokości za wykorzystanie fotografii autorstwa powoda (tj. 450 zł netto za każde pole eksploatacji, czyli 553,50 zł brutto x 2 pola eksploatacji x 2);

b) kwoty 7.000 zł tytułem zadośćuczynienia na podstawie art. 78 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 23 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty.

Pełnomocnik powoda nadto poparł żądanie z punktu 2 pozwu, tj. żądanie zamieszczenia na podstawie art. 79 ust. 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych przeprosin za wykorzystanie fotografii autorstwa powoda bez jego zgody, modyfikując to żądanie w ten sposób, aby dopisać w treści przeprosin frazę: „bez jego wiedzy i zgody”.

Pełnomocnik powoda wniósł również o zwrot kosztów procesu, w tym kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu, które nie zostały pokryte w całości ani w części, według norm przepisanych.

(pismo procesowe k. 67 – k. 71v)

Postanowieniem z dnia 6 czerwca 2018 r. Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 194 § 1 k.p.c. wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanego (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W..

(postanowienie k. 77)

W odpowiedzi na pozew z dnia 22 sierpnia 2018 r. pozwany (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wyraziła zgodę na swoje wstąpienie w miejsce pozwanego A. K. (1) w ramach niniejszego procesu i wniosła o oddalenie powództwa w całości, kwestionując zasadność roszczeń powoda zarówno co do zasady, jak i co do wysokości oraz o zwrot kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwany podał, że powód nie wykazał, że fotografia załączona do pozwu i fotografia, która według twierdzeń powoda znalazła się na jego stronie, były tożsame, podnosząc, że są to fotografie o innym rozmiarze i kształcie (inne wykadrowanie fotografowanej osoby) oraz że ta fotografia jest tworem. Zakwestionował też, że powód jest autorem tej fotografii. Wyjaśnił również, że przedmiotowa fotografia została przekazana mu przez M. M. (1), którego wizerunek został utrwalony na tej fotografii, a zatem zezwolenie na wykorzystywanie tej fotografii pochodzi od osoby, której wizerunek przedstawiono. Z ostrożności procesowej pozwany zakwestionował sposób wyliczenia przez powoda kwoty należnej mu tytułem naprawienia wyrządzonej szkody, podnosząc, że dochodzona przez powoda kwota jest rażąco wygórowana i nieadekwatna do walorów artystycznych fotografii, której cena rynkowa jest znacznie niższa niż wyliczona przez powoda opłata licencyjna. Odnosząc się do stawek wskazanych w wiadomości e-mail z dnia 5 maja 2016 r., pozwany wskazał, że powód określił opłatę za wykorzystywanie zdjęcia przez miesiąc na kwotę 350 zł netto, a zatem gdyby przyjąć, że wykorzystywał on sporną fotografię przez okres tygodnia, należna powodowi zapłata wynosiłaby 87,50 zł netto (350 zł / 4 tygodnie = 87,50 zł), a odszkodowanie 175 zł (87,50 zł x 2 = 175 zł), a przy wykorzystywaniu przez okres dwóch tygodni kwota ta winna wynosić 350 zł. Pozwany zakwestionował też roszczenie powoda o zapłatę zadośćuczynienia, wskazując, że brak jest przesłanek do uznania, że powód doznał jakiegokolwiek krzywdy związanej np. z obniżeniem prestiżu w środowisku artystów fotografików, czy zablokowaniem, możliwością wykonywania pracy twórczej oraz że taka krzywda miałaby pozostawać w adekwatnym związku przyczynowym z działaniami pozwanego.

(pismo procesowe k. 79 – k. 82)

Na rozprawie w dniu 12 listopada 2019 r. pełnomocnik powoda podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie. Nadto wniósł o nieobciążanie powoda kosztami procesu oraz o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu, oświadczając, że nie zostały one opłacone w żadnej części.

Pełnomocnik pozwanych, oświadczył, że w imieniu pozwanego Polska (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. uznaje powództwo do kwoty 700 złotych w zakresie odszkodowania za naruszenie autorskich praw majątkowych powoda, przyznając, że słusznym wynagrodzeniem dla powoda za zdjęcie takie, jak złożono w piśmie stanowiącym przedsądowe wezwanie do zapłaty, stanowi kwota 350 zł i wniósł o oddalenie powództwa w pozostałej części wobec wyżej wskazanego pozwanego oraz o oddalenie powództwa w całości wobec pozostałych pozwanych.

(stanowiska stron: protokół rozprawy z 12.11.2019 r. – czas nagrania: 00:01:59-00:10:17, 00:40:46-01:00:41, k. 135 – k. 135v)

Postanowieniem z dnia 17 grudnia 2019 r. Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 194 § 2 zd. 1 k.p.c. zwolnił od udziału w sprawie A. K. (1).

(postanowienie k. 147)

Na rozprawie w dniu 25 lutego 2020 r. pełnomocnik powoda poparł powództwo w stosunku do pozwanych M. K. i (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W., oświadczając, że **dopuszcza ewentualnie, by przeprosiny ukazały się w wydaniu papierowym (...) o wielkości trzech modułów oraz w portalu internetowym (...) na pierwszej stronie u góry przez okres 90 dni**, a nadto cofnął pozew ze zrzeczeniem się roszczenia wobec pozwanego L. D. Wniósł także o nieobciążanie powoda kosztami procesu oraz o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu, oświadczając, że nie zostały one opłacone w żadnej części.

Pełnomocnik pozwanych oświadczył, że w imieniu pozwanego Polska (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. uznaje powództwo do kwoty 700 złotych w zakresie odszkodowania za naruszenie autorskich praw majątkowych powoda i wniósł o oddalenie powództwa w pozostałej części wobec wyżej wskazanego pozwanego oraz o oddalenie powództwa w całości wobec pozostałych pozwanych, a nadto wniósł o zasądzenie kosztów procesu na rzecz pozwanych.

(stanowiska stron: protokół rozprawy z 25.02.2020 r. – czas nagrania: 00:01:52-99:07:40, 00:36:59-00:52:57, k. 158 – k. 159)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód M. B. prowadzi działalność gospodarczą, której przedmiotem jest redagowanie portalu internetowego Gazeta (...). Powód zbiera też materiały dziennikarskie i wykonuje zdjęcia dokumentalne oraz zdjęcia artystyczne. Do powoda zgłaszają się inne redakcje, wydawnictwa z prośbami o udostępnienie materiałów fotograficznych. Powód nie udostępnia za darmo wykonanych przez siebie zdjęć innym podmiotom gospodarczym.

(zeznania powoda: protokół rozprawy z 25.02.2020 r. – czas nagrania:

00:09:04-00:36:58, k. 158v)

Powód wykonał fotografię M. M. (1), którą opatrzył znajdującym się w prawym dolnym rogu znakiem wodnym o treści: „F.: M. B., (...)pl”.

(zdjęcie k. 12, zeznania powoda: protokół rozprawy z 25.02.2020 r. – czas nagrania: 00:09:04-00:36:58, k. 158v, zeznania świadka M. M. (1): protokół rozprawy z 15.02.2019 r. – czas nagrania: 00:18:34-00:28:41, k. 113v)

Powód umieszczał wykonane zdjęcia na profilu (...). M. M. (1) pobierał swoje zdjęcia wykonane przez powoda z powyższego profilu albo dostawał je od powoda w inny sposób.

(zeznania świadka M. M. (1): protokół rozprawy z 15.02.2019 r. –
czas nagrania: 00:18:34-00:28:41, k. 113v)

W 2015 r. powód umieścił na swoim koncie na portalu społecznościowym (...) wyżej wskazaną fotografię M. M. (1) ze
znakiem wodnym w prawym dolnym rogu o treści: F.: M. B., (...).pl”.

(wydruk strony internetowej k. 15, zeznania świadka M. M. (1): protokół rozprawy z 15.02.2019 r. – czas nagrania:
00:18:34-00:28:41, k. 113v)

Fotografia powyższa umieszczona była też przez M. M. (1) na jego koncie na portalu społecznościowym (...)

(zeznania świadka M. M. (1): protokół rozprawy z 15.02.2019 r. – czas nagrania: 00:18:34-00:28:41, k. 113v)

M. M. (1) często komentował różne tematy w gazecie (...) i udzielał wywiadów dla tej gazety. Do czasu, gdy wyżej
wskazana gazeta nie zrobiła własnych zdjęć M. M. (1), publikowano w niej jego zdjęcia już wcześniej wykonane.

(zeznania świadka G. G.: protokół rozprawy z 15.02.2019 r. –
czas nagrania: 00:28:42-00:40:52, k. 114)

W 2016 r. M. M. (1) udzielał wywiadu gazecie (...), który to wywiad przeprowadzał M. D.. Wywiad ten miał
być zamieszczony w formie artykułu w powyższej gazecie. Dla uatrakcyjnienia powyższego artykułu postanowiono
umieścić w nim fotografię M. M. (1). M. M. (1) powiedział, aby skorzystano z jego zdjęć, które są szeroko dostępne.

(zeznania świadka M. M. (1): protokół rozprawy z 15.02.2019 r. –
czas nagrania: 00:18:34-00:28:41, k. 113v)

Na łamach gazety (...) z dnia 2-3 maja 2016 r, ukazał się artykuł
pt. „Konstytucja 3-go M. była testamentem konającego państwa”, którego autorem był M. D.. W powyższym artykule
wypowiadał się jako historyk M. M. (1). W tym artykule została umieszczona wykonana przez powoda fotografia
przedstawiająca M. M. (1). Z prawej strony wzdłuż fotografii znajdował się napis: fot. M. B..

(kserokopia artykułu ze zdjęciem k. 14)

Powyższy artykuł wraz z przedmiotowym zdjęciem M. M. (1) w dniu
3 maja 2016 r. został zamieszczony na stronie internetowej (...)

(okoliczność bezsporna)

Zdjęcie M. M. (1) umieszczone w powyższym artykule różniło się od zdjęcia oryginalnego wykonanego przez powoda
– zmieniono jego kształt, było skadrowane i nie miało znaku wodnego z danymi autora. Zdjęcie to zostało przerobione
bez wiedzy powoda i bez konsultacji z nim.

(zeznania powoda: protokół rozprawy z 25.02.2020 r. – czas nagrania:
00:09:04-00:36:58, k. 158v)

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. jest wydawcą gazety (...). Redaktorem naczelnym powyższej gazety
jest M. K.. A. K. (2) jest przedstawicielem wydawcy, a M. D. autorem publikacji w powyższej gazecie.

(okoliczność bezsporna)

Żaden z pozwanych nie zwracał się do powoda z prośbą o wyrażenie zgody na wykorzystanie w powyższym artykule
wykonanego przez niego zdjęcia M. M. (1). Powoda nigdy nie łączyła z pozwany wydawcą żadna umowa.

(zeznania powoda: protokół rozprawy z 25.02.2020 r. – czas nagrania:

00:09:04-00:36:58, k. 158v)

W pismach z dnia 5 maja 2016 r. i z dnia 13 maja 2016 r. skierowanych do Zastępcy Redaktora Naczelnego ds. serwisów internetowych (...), powód zaproponował uiszczenie opłaty licencyjnej za wykorzystanie jego zdjęcia w powyższym artykule (opłata za jeden miesiąc – 350 zł netto) i dokonanie przeprosin za bezprawną ingerencję w kształt zdjęcia, wykadrowanie i usunięcie znaku wodnego bez zgody autora.

(wydruki korespondencji e-mail k. 10 – k. 11)

W dniu 20 maja 2016 r. powyższe zdjęcie zostało usunięte ze strony internetowej przez redakcję (...).

(okoliczność bezsporna)

W dniu 31 maja 2016 r. powód otrzymał od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. pismo z informacją, że postępowanie wydawcy nie ma charakteru bezprawnego, jednocześnie wskazując, że dążąc do ugodowego zakończenia sporu składa propozycję do zapłaty na rzecz powoda kwoty 100 zł, która odpowiada wysokości stawki za wykorzystanie jednej fotografii na potrzeby publikacji prasowej.

(pismo k. 7)

Pismem z dnia 15 czerwca 2016 r., powód ponownie zgłosił do (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. żądanie zapłaty za publikację zdjęcia w kwocie 1.107 zł brutto (2 x 450 zł netto), naprawienia szkody i wypłaty odszkodowania za naruszenie praw autorskich w kwocie 7.000 zł oraz opublikowania przeproszenia na stronach Gazety (...) w terminie 7 dni od dnia otrzymania e-mail'a pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

(wydruk korespondencji e-mail k. 8 – k. 9, potwierdzenie odbioru e-mail'a k. 16)

Odpowiadając na powyższe wezwanie, (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko w kwestii publikacji na łamach (...) wykonanej przez powoda fotografii M. M. (1).

(pismo k. 76)

W październiku 2017 r. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. ponownie opublikowała w materiale znajdującym się w (...) wykonane przez powoda zdjęcie G. K., bez jego wiedzy i zgody. W związku z powyższym powód wezwał Redakcję (...) do uregulowania należności w kwocie 350 zł + 23% VAT.

(pismo k. 128, wydruki e-mail k. 129 – 130, wydruk ze zdjęciem k. 131)

Powód M. B. ma 55 lat. Jest grafikiem komputerowym. Powód jest wydawcą „Gazety (...)” i z tego tytułu uzyskuje dochody w kwocie 1.200 zł miesięcznie. Mieszka w bloku w mieszkaniu dwupokojowym, które utrzymuje jego przyjaciółka. Powód przeznaczą na lekarstwa kwotę 70 zł miesięcznie.

(oświadczenie powoda:protokół rozprawy z 15.02.2019 r. –
czas nagrania: 00:08:04-00:16:42, k. 113v)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu materiał dowodowy zebrany w przedmiotowej sprawie w postaci załączonych do akt dokumentów oraz zeznań powoda i zeznań świadków G. G. i M. M. (1), które to zeznania w zakresie ustalonych wyżej faktów uznał za wiarygodne i mające oparcie w pozostałym zebranych w sprawie materiale dowodowym. Nadto autentyczność złożonych do akt sprawy dowodów z dokumentów nie budzi wątpliwości Sądu, jak również nie była kwestionowana przez strony procesu i z tych też względów zostały one uznane za w pełni wiarygodne.

Sąd nie uwzględnił w stanie faktycznym załączonej przez powoda zanonimizowanej faktury VAT nr (...) z dnia 2 października 2017 r. wystawionej przez GRAFFITI M. P. (...) za zdjęcie (...) na kwotę 500 zł netto (615 zł brutto) – k. 75,

tj. faktury, która – według twierdzeń powoda – wystawiona była przez niego dla innego podmiotu i dotyczyła innego dzieła. Faktura powyższa została złożona na okoliczność ustalenia wysokości wynagrodzeń pobieranych przez powoda za wykorzystanie dzieła – fotografii jego autorstwa. Sąd uznał jednak, że powyższa faktura nie może stanowić podstawy dla wyliczenia należnego powodowi odszkodowania, bowiem w fakturze tej nie zamieszczono danych pozwalających na ustalenie, jakiego zdjęcia dotyczy i o jakich walorach artystycznych (nie wiadomo, jaki to portret i ile czasu powód potrzebował na jego wykonanie, w jakich warunkach zdjęcie to było wykonane, czy jego wykonanie było poprzedzone znacznym wysiłkiem organizacyjnym, technicznym itp). Faktura ta nie zawiera również podpisu ani odbiorcy ani powoda, a zatem nie wiadomo nawet, czy faktura ta de facto została przekazana przez powoda innej osobie i czy została zrealizowana. Wobec powyższego, Sąd przyjął, że powyższa faktura, jako nieweryfikowalna oraz nie zawierająca danych pozwalających na ustalenie, chociażby w sposób analogiczny, wysokości należnego powodowi odszkodowania w niniejszym przypadku, nie może stanowić podstawy przy ustaleniu stanu faktycznego w tej sprawie.

W związku z tym, że nie została uiszczona przez pozwanego (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W. zaliczka na przeprowadzenie wnioskowanego przez niego dowodu z opinii biegłego z zakresu fotografii na okoliczność walorów artystycznych przedmiotowej fotografii jako utworu artystycznego oraz wysokości wynagrodzenia rynkowego możliwego do uzyskania za wykorzystanie przedmiotowego zdjęcia w sposób wynikający z materiału dowodowego, Sąd pominął powyższy dowód, uznając jednocześnie, że brak jest podstaw do przeprowadzenia tego dowodu z urzędu.

Mając na uwadze fakt, iż strony reprezentowane przez profesjonalnych pełnomocników oprócz wyżej wymienionych dowodów, innych wniosków dowodowych nie zgłaszały oraz uwzględniając rządzącą procesem cywilnym zasadę kontradyktoryjności postępowania i nie znajdując podstaw do przeprowadzenia dowodów z urzędu, Sąd rozpoznał sprawę na podstawie zebranego materiału dowodowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W przedmiotowej sprawie powód dochodzi solidarnie od pozwanych (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. jako wydawcy (...) i M. K. jako redaktora naczelnego (...) zasądzenia kwoty 2.214 zł tytułem odszkodowania na podstawie art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, kwoty 7.000 złotych tytułem zadośćuczynienia na podstawie art. 78 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz dokonania przez pozwanych przeproszenia na podstawie art. 79 ust. 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Art. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. Nr 90, poz. 83 ze zm.) stanowi, że przedmiotem prawa autorskiego jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiejkolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia. Stosownie do art. 1 ust. 2 pkt 3 wyżej wskazanej ustawy do utworów będących przedmiotem prawa autorskiego należą utwory fotograficzne. Z przepisu art. 1 ust. 4 ustawy wynika, iż ochrona twórcy przysługuje niezależnie od spełnienia jakichkolwiek formalności. Stworzenie utworu jest bowiem czynnością faktyczną. Autor dzieła może, ale nie ma prawnego obowiązku zamieszczać wraz z dziełem zastrzeżenia, że jego prawa autorskie są chronione, ani też podpisywać dzieła swoim imieniem i nazwiskiem, czy w inny sposób dzieło to indywidualizować.

Stosownie do art. 16 wyżej wskazanej ustawy autorskie prawa osobiste chronią nieograniczoną w czasie i niepodlegającą zrzeczeniu się lub zbyciu więz twórcy z utworem,

a w szczególności prawo do autorstwa utworu, oznaczenia utworu swoim nazwiskiem lub pseudonimem albo do udostępniania go anonimowo, nienaruszalności treści i formy utworu oraz jego rzetelnego wykorzystania, decydowania o pierwszym udostępnieniu utworu publiczności; nadzoru nad sposobem korzystania z utworu.

Ochrona prawna przysługuje twórcy, którego prawa autorskie zarówno osobiste jak i majątkowe zostały zagrożone bądź naruszone, niezależnie od tego czy dany utwór został w odpowiedni sposób zindywidualizowany czy też nie.

Zgodnie z art. 17 wyżej wskazanej ustawy, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, twórcy przysługuje wyłączne prawo do korzystania z utworu i rozporządzania nim na wszystkich polach eksploatacji oraz do wynagrodzenia za korzystanie z

utworu. Twórca może udzielić upoważnienia do korzystania z utworu na wymienionych w umowie polach eksploatacji z określeniem zakresu, miejsca i czasu tego korzystania (art. 67 ust. 1 ustawy przedmiotowej ustawy).

Podkreślić należy, że dla prawnie – autorskiej ochrony utworu nie ma znaczenia, w jaki sposób dokonujący naruszenia wszedł w jego posiadanie lub też, w jaki sposób utwór do niego dotarł. Nieistotna jest także okoliczność, że utwór krążył po Internecie, a autor nie przeciwdziałał takiej powszechnej i publicznej eksploatacji swojego dzieła, albowiem dokonanie naruszenia przez inne podmioty nie może stanowić wystarczającego usprawiedliwienia dla naruszeń dokonanych przez dany podmiot. Ochrona praw autorskich osobistych i majątkowych nie jest prawnie uzależniona od tego, czy dochodzący tej ochrony wcześniej realizował swoje prawa podmiotowe wynikające z art. 1 i art. 16 ustawy wobec innych osób naruszających te prawa. (zob. wyrok SA w Warszawie z 14.02.2006 r., VI ACa 1012/2005, L.).

Z materiału dowodowego zebranego w niniejszej sprawie wynika, że fotografia która została zamieszczona w (...) (zarówno w wersji papierowej, jak i w wersji internetowej) w artykule pt. „Konstytucja 3-go M. była testamentem konającego państwa”, przedstawiająca M. M. (1) została wykonana przez powoda. Okoliczność powyższa nie budzi wątpliwości, wskazać bowiem należy chociażby na fakt, że z prawej strony wzdłuż fotografii zamieszczonej w powyższym artykule znajdował się napis:

fot. M. B.. Nie budzi też wątpliwości Sądu, że przedmiotowa fotografia autorstwa powoda stanowi utwór w rozumieniu ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych i podlega ochronie autorsko – prawnej przewidzianej w tej ustawie.

Powodowi, jako twórcy przysługują względem przedmiotowego utworu (fotografii) autorskie prawa osobiste wynikające z art. 16 cytowanej ustawy, chroniące nieograniczoną w czasie i niepodlegającą zrzeczeniu się lub zbyciu więź twórcy z dziełem.

W sprawie ustalono też, że pozwana Spółka, będąca wydawcą (...) bez zgody i wiedzy powoda skorzystała z powyższej fotografii, umieszczając ją w przedmiotowym artykule. Powinna ona była natomiast uzyskać taką zgodę od powoda. Co więcej, nie miała ona żadnych trudności w ustaleniu autora tej fotografii, bowiem w prawym dolnym rogu tej fotografii, jak wyżej wskazano, znajdował się znak wodny o treści: „F.: M. B., (...) .pl”, a zatem autorstwo tego zdjęcia było niewątpliwe. Wyżej wskazana Spółka, jako profesjonalista, winna znać natomiast przepisy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, w szczególności w zakresie ochrony praw autorskich twórców. Umieszczając przedmiotową fotografię wykonaną przez powoda bez jego zgody, naruszyła zarówno autorskie prawa osobiste, jak i prawa majątkowe powoda i naruszenie to miało charakter zawiniony. Mając bowiem na uwadze profesjonalny charakter działalności pozwanej Spółki, z całą pewnością systematycznie współpracującą z różnymi artystami, należy stwierdzić, że nie dołożyła ona należytej staranności (art. 355 k.c.) i doprowadziła do użycia przedmiotowej fotografii bez zgody powoda. Dodatkowo wskazać należy, że pozwana Spółka, jako wydawca (...) na mocy art. 38 ust. 1 w zw. z art. 12 ust. 1 pkt. 1 ustawy Prawo prasowe z dnia 26 stycznia 1984 r. (Dz.U. Nr 5, poz. 24 ze zm.) jest zawodowo i ustawowo zobowiązana do zachowania szczególnej staranności przy opracowywaniu materiałów prasowych.

Zgodnie z art. 38 wyżej wskazanej ustawy prawo prasowe, odpowiedzialność cywilną za naruszenie prawa spowodowane opublikowaniem materiału prasowego ponoszą autor, redaktor lub inna osoba, którzy spowodowali opublikowanie tego materiału; nie wyłącza to odpowiedzialności wydawcy. W zakresie odpowiedzialności majątkowej odpowiedzialność tych osób jest solidarna.

Stosownie do treści art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa naprawienia wyrządzonej szkody poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwukrotności, a w przypadku gdy naruszenie jest zawinione – trzykrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu (skutkiem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 czerwca 2015 r., sygn.. akt SK 32/14, który wszedł w życie z dniem 1 lipca 2015 r. – Dz.U. poz. 932 jest

ograniczenie wysokości roszczenia z tytułu zawinionego naruszenia autorskich praw majątkowych do dwukrotności stosownego wynagrodzenia – tak samo jak w przypadku naruszenia niezawinionego).

Przez „stosowne wynagrodzenie” należy rozumieć wynagrodzenie, jakie otrzymałby podmiot prawa autorskiego, gdyby pozwany zawarł z nim umowę o korzystanie z utworu w zakresie dokonanego naruszenia, w chwili dochodzenia naprawienia szkody (zob. wyrok SN z 25.03.2004 r., II CK 90/03, L., wyrok SN z 29.11.2006 r., II CSK 245/06, L.). O wysokości stosownego wynagrodzenia decydują walory artystyczne utworu, charakter publikacji, w której utwór zostanie zamieszczony, dorobek artystyczny autora zdjęć oraz inne indywidualne okoliczności. (zob. wyrok SN z 25.03.2004 r., II CK 90/03 L., wyrok SA we Wrocławiu z 23.06.2008 r., I ACa 456/08, L.)

W przedmiotowej sprawie Sąd uznał za zasadne odszkodowanie dla powoda w kwocie 700 zł, przyjmując, że powyższa kwota stanowi dwukrotność stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez powoda zgody na korzystanie z przedmiotowego utworu – fotografii. Jako stosowne wynagrodzenie należy uznać jednakże kwotę 350 zł, która to kwota została uznana jako właściwa przez pozwaną Spółkę. **Powód reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika nie wykazał natomiast, choć był zobowiązany do tego w myśl art. 6 k.c., aby stosowne dla niego wynagrodzenie było w wyższej kwocie.** Powód nie złożył albowiem wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego celem wykazania wysokości stosownego wynagrodzenia. Nie przedstawił żadnych umów licencyjnych, jakie zawierał z podmiotami, z których wynikałaby wysokość wynagrodzenia za zezwolenie na korzystanie z wykonanych przez niego poszczególnych fotografii, ani umów dokumentujących osiągnięte przez niego honoraria, ani też żadnego innego miarodajnego cennika usług. Powód nie wskazał i nie udowodnił też jakie dochody uzyskiwał z udostępniania zdjęć. Złożona przez powoda faktura VAT nr (...) z dnia

2 października 2017 r. wystawiona przez GRAFFITI M. P. (...)

za zdjęcie (...) na kwotę 500 zł netto nie może stanowić podstawy do ustalenia wysokości wynagrodzeń pobieranych przez powoda za wykorzystanie dzieła – fotografii jego autorstwa - bowiem powyższa faktura jest nieweryfikowalna, gdyż, jak to już wyżej wyjaśniono, nie zamieszczono w niej danych pozwalających na ustalenie jakiego dotyczy portretu i o jakich walorach artystycznych oraz w jakim czasie wykonany został, a nadto nie zawiera podpisu odbiorcy jak i powoda, a zatem nie wiadomo nawet, czy faktura ta de facto została przekazana przez powoda innej osobie i czy została zrealizowana, a powód tego nie wykazał w tej sprawie.

Wobec powyższego Sąd zasądził tytułem odszkodowania od pozwanych (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. i M. K. solidarnie na rzecz powoda M. B. kwotę 700 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 23 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie oddalił żądanie odszkodowania, jako nieudowodnione.

Zgodnie z art. 78 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, jeżeli naruszenie autorskiego prawa osobistego było zawinione, sąd może przyznać twórcy odpowiednią sumę pieniężną tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Do przyznania zadośćuczynienia niezbędne jest wykazanie, iż na skutek zawinionego naruszenia prawa autorskiego przez osobę nieuprawnioną, twórca doznał krzywdy i określenie jej rozmiaru.

Podkreślić należy, że funkcja kompensacyjna zadośćuczynienia nie wyczerpuje celu, jaki można łączyć z przepisem art. 448 k.c. Cel ten obejmuje także udzielenie pokrzywdzonemu satysfakcji, a jej uzyskanie możliwe jest wtedy, gdy wysokość zasądanego zadośćuczynienia pieniężnego będzie dla sprawcy naruszenia i/lub innej osoby odpowiedzialnej za naruszenie odczuwalną „sankcją” majątkową. Suma ta powinna być tak dobrana, by jej wysokość była majątkowo doniosła dla osoby odpowiedzialnej za naruszenie, w szczególności w odniesieniu do wydawcy powinna stanowić znaczący czynnik kalkulacyjny w jego działalności gospodarczej.

Nadto, w odniesieniu do naruszeń w związku z publikacją materiału prasowego, **zadośćuczynieniu pieniężnemu należy przypisać także funkcję prewencyjną**, której realizacja staje się iluzoryczna, jeśli wysokość zasądanego zadośćuczynienia nie uwzględnia sytuacji majątkowej osoby odpowiedzialnej i orientuje się wyłącznie na kompensację uszczerbku niemajątkowego osoby pokrzywdzonej. W szczególności, w odniesieniu do wydawcy

relatywnie niska wysokość zasądzonego zadośćuczynienia, które stanowiłoby tylko „symboliczną”, a nie rzeczywistą wielkość kalkulacyjną w jego działalności gospodarczej, nie może wywoływać efektu „tamującego”, zapobiegającego dokonywaniu w przyszłości takich naruszeń (zob. wyrok SA w Krakowie z 5.11.2002 r., I ACa 869 /02, L.).

W ocenie Sądu powód wykazał, że w związku z umieszczeniem przez pozwaną Spółkę wykonanego przez niego zdjęcia w (...), bez jego wiedzy i zgody, doszło do naruszenia jego autorskich praw osobistych, co skutkowało doznaniem przez niego krzywdy. Przede wszystkim podkreślić należy, że stopień zawinienia pozwanej był znaczny, co musi znaleźć odzwierciedlenie przy rozpoznawaniu żądania powoda w zakresie zadośćuczynienia. Pozwana bowiem, mając wiedzę o osobie autora tej fotografii, zdecydowała się opublikować ją w swojej gazecie, która to gazeta ma znaczny zasięg terytorialny i jest poczytnym lokalnym dziennikiem. Nadto, podkreślić należy, że wykonując przedmiotowe zdjęcie powód dołożył swoich umiejętności artystycznych, kadrując w określony sposób tą fotografię i nadając jej specyficzne barwy i cienie, co świadczy o silnym związku autora z utworem. W sprawie ustalono też, że pozwana Spółka dokonała również zmian w fotografii powoda, w tym dokonano zmiany jej kształtu, skadrowano ją i usunięto znak wodny identyfikujący powoda, a zatem doszło do naruszenia integralności utworu, co również ma znaczenie przy rozpoznawaniu niniejszego żądania, bowiem więź autora z utworem została niewątpliwie uszczuplona. Wyceniając krzywdę powoda należy uwzględnić też pole eksploatacji. Przedmiotowy artykuł ze zdjęciem wykonanym przez powoda, oprócz zamieszczenia wersji papierowej gazety, został też umieszczony w wersji internetowej tej gazety, a zatem mógł on dotrzeć do nieograniczonego kręgu odbiorców. Okoliczność, że pozwana Spółka, po dowiedzeniu się o naruszeniu prawa fotografa – powoda, usunęła w dniu 20 maja 2016 r. przedmiotowe zdjęcie ze swojej strony internetowej, nie może stanowić usprawiedliwienia dla popełnienia deliktu, ani też rzutować zasadniczo na wysokość należnego żądania. Co najwyżej – przy uwzględnieniu wszystkich innych okoliczności sprawy – może mieć pewien wpływ na określenie wysokości należnego powodowi zadośćuczynienia. Podkreślić jednak należy, że **pozwana Spółka w październiku 2017 r. po raz kolejny wykorzystwała fotografię innej osoby wykonaną przez powoda i umieściła ją w swojej gazecie (k. 113)**. Skoro zatem zadośćuczynienie ma mieć również cel prewencyjny, zasadne jest jego przyznanie w tej sprawie, wobec tego, że pozwana Spółka w dalszym ciągu bez zgody powoda korzysta z fotografii przezeń wykonywanych.

Mając na uwadze powyższe, Sąd zasądził tytułem zadośćuczynienia za naruszenie autorskich praw osobistych od pozwanych (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. i M. K. – redaktora naczelnego solidarnie na rzecz powoda M. B. kwotę 2.500 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 23 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty, a pozostałym zakresie oddalając je, jako wygórowane. W ocenie Sądu, zadośćuczynienie w wyższej wysokości nie jest zasadne z uwagi chociażby na to, że fotografia wykonana przez powoda, którą bezprawnie posłużył się (...), została wykonana osobie, która nie jest powszechnie znaną. W przypadku wykorzystania fotografii osoby powszechnie znanej wysokość zadośćuczynienia winna być wyższa, z uwagi na to, że łatwo natknąć się na jej zdjęcie, wpisując chociażby jej dane w wyszukiwarkę internetową, a zatem zakres naruszeń praw wykonującego zdjęcie takiej osoby jest większy.

O odsetkach ustawowych za opóźnienie od zasądzonych kwot Sąd orzekł na podstawie art. 481 par. 1 i 2 k.c., przyjmując, że pozwana Spółka została wezwana do zapłaty zadośćuczynienia i odszkodowania jeszcze przed wytoczeniem niniejszego powództwa (k. 5 – 11 – korespondencja stron).

Zgodnie z art. 79 ust. 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, niezależnie od roszczeń, określonych w ust. 1, uprawniony może się domagać jednokrotnego albo wielokrotnego ogłoszenia w prasie oświadczenia o odpowiedniej treści i formie lub podania do publicznej wiadomości części albo całości orzeczenia sądu wydanego w rozpatrywanej sprawie, w sposób i w zakresie określonym przez sąd.

Mając na uwadze okoliczności niniejszej sprawy, Sąd nakazał pozwanym (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W. i M. K. opublikowanie ogłoszenia o wielkości trzech modułów w papierowym wydaniu dziennika (...) oraz na okres 90 dni w portalu internetowym Dziennika (...) – „dzienniklodzki.pl” o wymiarach co najmniej 800x200 pikseli na pierwszej stronie u góry o treści: „Redakcja Dziennika (...) przeprasza Pana M. B. za naruszenie jego autorskich praw osobistych i majątkowych poprzez publikację na łamach (...) i witryny „dzienniklodzki.pl” utworu jego autorstwa

bez jego wiedzy i zgody.”, zgodnie z żądaniem ewentualnym zgłoszonym przez powoda na rozprawie w dniu 25 lutego 2020 r. Sąd uznał, że powyższe rozstrzygnięcie w tym zakresie jest najbardziej odpowiednie zarówno pod względem czasowym, jak i miejscowym, biorąc pod uwagę charakter naruszonego prawa autorskiego powoda, obszar terytorialny oraz zasięg rozpowszechnienia artykułu, w którym znajdowało się zdjęcie wykonane przez powoda. Przy takim rozstrzygnięciu – zdaniem Sądu – zbliżony krąg odbiorców, potencjalnych podmiotów, które przeczytały artykuł w (...), w którym znajdowało się zdjęcie wykonane przez powoda, będzie mógł uzyskać wiedzę o nieprawidłowym postępowaniu pozwanych względem powoda. Opublikowanie powyższych przeprosin na stronach Gazety (...) – jak to żądał powód w pozwie – nie odniosłoby pożądanego skutku, bowiem treść przeprosin byłaby udostępniona innym odbiorcom z uwagi na lokalny zakres Gazety (...). Skoro zdjęcie to zostało opublikowane w (...), to przeprosiny winny być tam też opublikowane. Nadto, skoro do naruszenia w niniejszej sprawie doszło na dwóch polach eksploatacji, tj. w wydaniu papierowym gazety i w wersji internetowej, to odpowiednio na tyłu polach eksploatacji winno nastąpić przeproszenie. ***Środek ochrony musi być bowiem odpowiedni i proporcjonalny do naruszenia.***

Wobec cofnięcia przez powoda pozwu w stosunku do pozwanego L. D., Sąd – na podstawie art. 355 k.p.c. w zw. z art. 203 k.p.c. – umorzył postępowanie w sprawie w stosunku do pozwanego L. M. D., uznając dopuszczalność tego cofnięcia.

Mając za podstawę art. 102 k.p.c., Sąd nie obciążył powoda kosztami procesu. Podejmując powyższe rozstrzygnięcie Sąd miał na uwadze całokształt okoliczności przedmiotowej sprawy, w tym charakter tej sprawy oraz sytuację życiową i materialną powoda (powód był zwolniony od kosztów sądowych). Wreszcie, ostateczny zakres uwzględnienia roszczeń powoda zależał li tylko od oceny Sądu, czego powód nie mógł antycypować.

W związku z tym, że w toku niniejszego postępowania powód korzystał z pomocy pełnomocnika z urzędu, którą to pomoc świadczyła mu radca prawny A. G. oraz że koszty tej pomocy nie zostały opłacone w żadnej części, Sąd przyznał i nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi na rzecz radcy prawnej A. G. kwotę 1.918,80 zł tytułem nieopłaconych kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu, na którą to kwotę składa się kwota 1.560 zł (kwota 360 zł oraz kwota 1.200 zł ustalone na podstawie § 8 pkt 4 i § 14 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu – Dz.U.2016.1715) podwyższona o 23% podatku VAT zgodnie z § 4 ust. 3 powyższego rozporządzenia, tj. o kwotę 358,80 zł.

W związku z tym, że pozwany (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. uznała powództwo do kwoty 700 zł w zakresie odszkodowania za naruszenie autorskich praw majątkowych powoda, Sąd na podstawie art. 333 § 1 pkt. 2 k.p.c. nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności w punkcie 1 – szym w zakresie kwoty 700 zł w stosunku do pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W..

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć zgodnie z wnioskiem.